

Концепції лідерства в управлінні освітніми організаціями

Богдан Салій

аспірант,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

Управління визначається ключовим фактором, від результативності якого безпосередньо залежить рівень життєстійкості й конкурентоспроможності як окремих підприємств чи освітніх організацій, так і транснаціональних корпорацій чи цілих державах. У сучасних умовах суспільної турбулентності й швидкоплинних економічних змін управління освітніми організаціями, зокрема закладами вищої освіти, набуває нового наповнення і потребує переосмислення свого призначення, змісту, завдань і технологій реалізації.

Зарубіжні та вітчизняні науковці, які досліджують проблеми менеджменту та організаційного розвитку, обґрунтовують появу «нового управління», що проявляється через виникнення нових структур («блакитні організації», приміром), появу нових процедур прийняття рішень та відповідних моделей поведінки, чільне місце серед яких належить прояву лідерства [1]. Управлінська діяльність не може функціонувати без лідера, адже саме він відіграє значну роль у досягненні ефективності цього процесу. Водночас, низька якість управлінської культури та відсутність лідерського потенціалу в управлінців стають на заваді як суспільному, так і організаційному розвитку, спроможності організацій до забезпечення життєстійкості й трансформацій.

Лідерство визначається як вищий еволюційний та якісний рівень управління. В сучасній галузі менеджменту широко представлені різноманітні управлінські теорії та концепції щодо лідерства. Зокрема вченими досліджуються:

- концепція ситуаційного лідерства;
- теорія трансформаційного лідерства;
- теорія Lean-лідерства;
- теорія лідерства-служіння;
- теорія лідерства, заснованого на характері;
- теорія емоційного лідерства;
- концепція об'єднувального лідерства;
- теорія інтегрального лідерства та ін. [1-4]

Нові управлінські концепції спричиняють запит на керівників-лідерів в усіх сферах життєдіяльності людини. Незаперечним є той факт, що освітні організації, які досягають високих результатів, є конкурентоспроможними і стійкими на ринку освітніх послуг, відрізняються від протилежних їм, передусім тим, що мають більш динамічне та ефективне керівництво, яке забезпечило перехід від управління в стилі «талановитого тушіння пожеж» до створення умов, за яких пожежі ніколи не виникають. Важливою при цьому є ефективність управлінської діяльності лідера, оскільки від її результативності багато в чому залежить функціональна спроможність організації. Для посилення цієї спроможності потрібні співробітники, здатні вибудовувати оптимальні, з позиції

суб'єкта і об'єкту управлінської діяльності, міжособистісні взаємозв'язки, що мають високий рівень відповідальності щодо якості реалізації соціальної функції управління. Однак серед дослідників цієї проблематики досі не існує повної згоди щодо того, який саме набір професійних та особистісних якостей необхідний управлінцям освітніх організацій як лідерам.

Дослідники лідерства вважають, що основою сучасного лідерського зростання є опірність або здатність не відмовлятися від власних амбіцій попри невдачі. Характер є невід'ємною складовою сталих результатів діяльності лідера. Дослідження Школи бізнесу Річарда Айві (Ivan o. Ilnatowycz Institute For Leadership) визначило 11 чеснот характеру лідера: підзвітність, колаборація, хоробрість, драйв, гуманність, смиренність, цілісність, критичне судження, справедливість, зваженість та візійність [2]. Відтак необхідно здійснювати окремі дослідження щодо застосування концепцій лідерства в управління освітніми організаціями та для аналізу проявів характеру лідерів закладів вищої освіти в Україні та за кордоном, що надасть підстави для виокремлення чинників, які зумовлюють вимоги до управлінського персоналу та організаційного розвитку в системі освіти.

Ключові слова: лідерство; концепції лідерства; освітні організації.

Список використаних джерел

1. *Лідерство в буремні часи / Доріс Кірнс Гудвін ; пер. з англ. К. Смаглій. — Х. : Віват, 2021. — 592 с.*
2. Foti, R. J., & Hauenstein, N. M. A. (2007). *Pattern and variable approaches in leadership emergence and effectiveness. Journal of Applied Psychology, 92(2), 347–355.* URL: <https://doi.org/10.1037/0021-9010.92.2.347>
3. Джим Ланкастер *Лідерство в стилі Lean, Видавництво. К.Fund, 2017, 240с.*
4. *Developing Leadership Character Paperback-Illustrated, Dec 10 2015* by Mary Crossan , Gerard Seijts , Jeffrey Gandz . URL: <https://iveybusinessjournal.com/publication/developing-leadership-character/>
5. Калашнікова С. А. *Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства : монографія / С. А.Калашнікова. — К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. — 380 с.*